

Усвојено законско слово је „мртво слово на папиру“ све док се не донесе и одговарајући подзаконски акт за његово спровођење. Такав је случај са Законом о планирању и изградњи усвојеним још септембра 2009. године, који, према „Барометру прописа“ НАЛЕД-а (Националне алијансе за локални економски развој, независног удружења компанија, локалних самоуправа и невладиних организација које раде на стварању повољног пословног окружења) чека тачно 715 дана на доношење правилника о техничким прописима о квалитету грађевинских производа.

Иста судбина је и са Законом о тржишту капитала, који је усвојен маја 2011, а рок за доношење правилника о тарифи комисије за хартије од вредности истекао је пре 99 дана. И Закон о оптичким дисковима је „на леду“, будући да је рок за правилник о садржини и начину вођења регистра додељених произвођачких кадрова прошло 33 дана. Исти случај је и са Законом о привредним друштвима, из јуна 2011. за који још нема правилника о форми захтева за упис новоиздатих акција и њихових ималаца у Централни регистар, а рок за његово доношење истекао је пре 23 дана.

Ово су само неки из позамашног „пакета“ усвојених закона, али не и примењивих у пракси. Влатко Ратковић, председник Законодавног одбора Скупштине Србије, на представљању часописа „Изазови европских интеграција“ посвећеног унапређењу законодавног процеса је рекао да се од 25 до 30 одсто закона не спроводи, првенствено због тога што ресорна министарства нису у законом предвиђеном року усвојила тзв. секундарно законодавство, уредбе и правилнике који су важан део закона.

Имајући у виду да је у претходне три и по године парламент изгласао више од хиљаду закона, што је био прави „нормативни цунами“, закључујемо да је онда реч о 250 до 300 неспроводивих закона.

Никола Јовановић, уредник поменутог часописа, подсећа да су он и Владимир Тодорић, из Центра за нову политику, прошле године урадили студију о имплементацији европског законодавства у неколико области, почев од конкуренције до заштите потрошача, у којој су управо указали на бројне мањкавости у примени прописа. „Неспорно је да ту има проблема“, нагласио је Јовановић и додао да је у тој анализи констатовано да недостају

подзаконски акти за Закон о заштити потрошача. У то време чак није постојао ниједан такав акт за овај закон, који је прихваћен још у октобру 2010. године.

И Ђорђе Вукотић, руководилац правног тима владине канцеларије за реформу прописа, потврђује да је кашњење у доношењу подзаконских аката „дефинитивно проблем”, јер „не постоји обавеза израде анализе ефеката за подзаконска акта”. Та обавеза је, према његовим речима, некада постојала, по Пословнику владе, али је укинута. Савет за регулаторну реформу некада је, како каже он, давао мишљење на спроведену анализу ефеката. Тај посао је касније преузела Канцеларија за анализу ефеката прописа. Без обзира на то да ли је то мишљење позитивно или негативно, влада може да усвоји одређени предлог закона и упути га скупштини, јер је то њено дискреционо право. А ни за један пропис који је радило Министарство правде није, према речима нашег саговорника, рађена анализа ефеката и није тражено мишљење Савета за регулаторну реформу.

И председник Законодавног одбора је, на поменутој промоцији, нагласио да су идентификовани неки од проблема у законодавном процесу. То су, како је рекао, недовољна јавност приликом израде нацрта закона, јер „поједина министарства често имају ексклузивитет”, затим, изостанак праве анализе ефеката одређених прописа, као и недовољно стручно особље које ради на изради закона.

Слично мисли и Мике Фалке, вођа Пројекта за правне реформе у Србији Немачког друштва за међународну сарадњу (ГИЗ). Он је рекао да је „одсуство анализе ефеката закона велики проблем, иако је законом обавезна”. Да ли ће бити урађена, зависи, како је истакао, највише од капацитета министарства да је спроведу.

Али судећи према ономе што се чуло, „чепови” у институцијама које креирају правне акте могли би бити отклоњени у наредне две године. ГИЗ, чији пројекат финансира влада Немачке, ускоро ће дати препоруке за унапређење законодавног процеса у Србији, али и конкретна решења како да се те препоруке спроведу у пракси. Овај пројекат ће трајати до 2018. а у првој фази до 2013. биће урађена свеобухватна анализу законодавног процеса и дефинисане мере за његово унапређење.

Смер у којем ће се кретати те препоруке биће, како је рекао Фалке, потреба да се законски и подзаконски акти доносе јединствено, да се повећа учешће јавности у процесу доношења закона и да се ојачају нормативни капацитети посебно унутар

ресорних министарстава. Такође, потребно је, према његовом мишљењу, унапредити и вештине државних службеника укључених у израду нацрта закона, али и пратити практичну примену већ усвојених закона.

Биљана Чпајак

(Политика)